

Porsanger kommune
Porsáŋŋgu gielda
Porsangin komuuni

Helse- og omsorgsavdelingen

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår ref
2019/1749-2/H01

Deres ref:
19/3441

Saksbehandler
Bente Moen
78460000 - 93072123
bente.moen@porsanger.kommune.no

Dato
19.11.2019

Hørings svar til forslag om endringer i forskrift om en verdig eldreomsorg - samboergaranti

Det vises til høring om endring i forskrift om en verdig eldreomsorg, der det foreslås å forskriftsfeste samboergarantien i forskrift 12. november 2010 nr. 1426 om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien) med høringsfrist 29.11.19.

Porsanger kommune vil med dette avgi følgende hørings svar:

Forslaget om å forskriftsfeste samboergarantien kan være et godt forslag dersom dette begrenses til å gjelde tilrettelagte boliger eller omsorgsboliger. Et slikt krav vil imidlertid medføre utfordringer, både av praktisk og etisk karakter, dersom den også gjøres gjeldende for langtidsopphold i institusjon.

I høringsnotat fremkommer at et behov og ønske for rettighetsfesting av samboergaranti vil gjelde et fåtall personer, og det stilles da spørsmål til om det er grunnlag og behov for en rettighetsfesting.

«Departementet foreslår at en samboergaranti inkluderes i forskrift 12. november 2010 nr.1426 om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien) som har som formål å sikre at eldreomsorgen tilrettelegges på en slik måte at den bidrar til en verdig, trygg og meningsfull alderdom. På denne måten løftes et ønske om å bo sammen med sin partner frem som et hensyn kommunen skal vektlegge ved utforming av sykehjemsbeboerens tjenestetilbud, samtidig som man gir rom for å finne gode løsninger og tilpasninger på lokalt nivå.»

Prinsippet om at samboerskap skal vurderes i utforming av tjenestetilbud er i seg selv uproblematisk, men bør ikke låses fast i en forskriftsfestet rett til at partner også skal tilbys institusjonsplass. Her kan en formulering om at en primært skal søke å finne løsninger som sikrer god relasjon til partner også etter tildeling av institusjonsplass ved tilrettelegging være et godt alternativ. En rettighetsfesting av samboergaranti synes også å komme i konflikt med bestemmelser i Helse- og

Postadresse

Postboks 400, Rådhuset
9712 Lakselv

E-post:

postmottak@porsanger.kommune.no

Besøksadresse

Rådhuset
9700 Lakselv

www.porsanger.kommune.no

Telefon

78460000

Telefaks

78462080

Bank

4750 51 96135

Org.nr

959 411 735

omsorgstjenesteloven, der kommunen gis myndighet til å bestemme hvordan påvist behov for helsehjelp skal gis.

«Det handler om å bygge opp en kvalitativt god eldreomsorg på et verdigrunnlag som så langt som mulig sikrer den enkeltes integritet og verdighet. Dette betyr å kunne beholde retten til et privatliv, retten til selvbestemmelse, rett til individuelt tilpassede tjenester og mulighet for aktiv medvirkning og retten til kvalitativt gode tjenester. Så langt det er mulig må eldreomsorgen utvikles slik at den sikrer den enkelte trygghet og muligheten for et meningsfylt liv. Regjeringen vil derfor sikre at kommunene legger til rette for at par som ønsker det skal kunne bo sammen på sykehjem eller i omsorgsbolig.»

Dette kan det tilrettelegges for uten at rettighetsfesting av samboergaranti i institusjonsomsorgen gjennomføres, f.eks. ved å i større grad åpne for, eventuelt forplikte, en kartlegging av ønsket omfang av pårørendeomsorg inn i den offentlige helsetjenesten når en part tildeles langtidsplass i institusjon. Den innovative pårørendeomsorgen som henvises til i høringsnotat, kan med andre ord oppnås også ved bruk av andre og mer fleksible løsninger enn en samboergaranti inn i institusjonsomsorgen.

Kommunene er allerede i dag, gjennom bestemmelser i både Helse- og omsorgstjenesteloven og Pasient- og brukerrettighetsloven, pålagt å utforme tjenestetilbud som etter individuelle vurderinger og brukermedvirkning på best mulig måte kan dekke det bistandsbehov som foreligger med utgangspunkt i kvalitet, likeverdighet og respekt for den enkeltes integritet og verdighet. Eldre er også gjennom verdighetsgarantien sikret at dette ligger som prinsipp i tjenesteutforming. Å vise tillit til at kommunene kan ivareta dette uten en rettighetsfesting som her foreslått, åpner for at en lokalt i den enkelte kommune finner løsninger som kan ivareta disse prinsippene og at disse tas inn i lokal forskrift.

Etiske problemstillinger ved tildeling av langtidsplass i institusjon vil eksempelvis kunne være tilrettelegging av intimstell med partner i samme rom, at partner i liten grad vil kunne opprettholde egen døgnrytme, taushetsplikt m.m.

I tillegg vet en at overflytting til institusjon i mange tilfeller fører til institusjonalisering og pasifisering av pasient og da evt. også partner, som igjen fører til nedsatt funksjonsevne over tid. Hvordan sikre opprettholdelse av partners funksjonsnivå inn i institusjonsomsorgen?

Det er i dette også en bekymring for at det oppstår merarbeid for ansatte, da det med stor sannsynlighet vil forventes økt bistand fra partner over tid. Ansatte vil også få en utfordring ift å grensesette bistand vs egenomsorg for partner.

Par som flytter sammen inn i institusjon flytter vanligvis fra egen bolig. Vil det være økonomi til å beholde denne, slik at partner kan flytte tilbake om pasienten faller fra? Hvordan vil etablert trygghet i institusjon oppleves når partner skal alene tilbake til egen bolig?

Kommunene kan i dag kreve inn vederlag for opphold i institusjon helt opp til selvkost. Dersom par begge skal betale vederlag for opphold i institusjon, vil dette

gå ut over økonomisk evne til også å dekke utgifter til egen bolig dit medpasient kanskje skal flytte tilbake til og ikke ønsker å selge.

Kan et alternativ være å avgrense forskriftsfesting av samboergaranti kun i saker der begge innfrir kriterier for tildeling av langtidsopphold?

Rettighetsfesting av samboergaranti vil for mange kommuner bety behov for ombygging av eksisterende lokaler. Vil det i så fall etableres en tilskuddordning for dette?

Som det også kommer frem i høringsnotatet, strekker mange kommuner seg allerede langt for å sikre at samboere/ ektefeller får tilrettelagt omsorgen slik at de fortsatt kan bo sammen. Dette kan imidlertid bety andre løsninger enn å bo sammen på institusjon.

Frem for å rettighetsfeste en samboergaranti inn i institusjonsomsorgen, menes at det gjennom pålegg om kartlegging av ønske om pårørendeomsorg inn i institusjonstjenesten vil være en mer fleksibel måte å finne lokale løsninger på.

Med hilsen

PORSANGER KOMMUNE

Bente Moen
Helse og omsorgssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur.